

Primer kršitve komunikacijskih pravic

Primer kršitve komunikacijskih pravic

Praktična naloga

28. oktobra lani je bil v dnevniku Slovenske novice objavljen članek z naslovom *Le zakaj so te vzeli, hčerka?* in govori o izpovedi staršev 17-letnega dekleta, ki je naredilo samomor. Čeprav Slovenske novice veljajo za t. "rumeni", tabloidni časopis, v katerem je dovoljenega nekaj več senzacionalizma in "napihovanje" zgodb, gre v tem primeru za očitno kršitev zasebnosti umrle osebe, katere pravice do zasebnosti in želje ne prenehajo veljati s mrtjo in jih moramo spoštovati tudi po smrti.

Sladjana je, kot je povedal njen oče, v pismu zapisala, da želi, da njen pogreb poteka v družinskem krogu. Vendar tega niso upoštevali, temveč so se poleg tega, da so pogreb priredili v širokem krogu, izpovedali še novinarki. Iz rispevka ne moremo razbrati, kako je novinarka do teh izjav prišla. Ne vemo, ali so starši sami poklicali časopis ali jih je novinarka sama poiskala. Kakorkoli že niti starši, niti novinarka nima pravice kršiti pravic umrlega. Veljalo naj bi tudi pravilo, da žalujočih ne motimo v času žalovanja.

Kodeks novinarjev Slovenije v smernici 8 govori: "Novinar varuje človeško osebnost in njegovo intimo pred neupravičenim in senzacionalističnim razkrivanjem v javnosti. Posebno je pozoren, ko poroča o nesrečah, družinskih tragedijah, boleznih, otrocih in mladoletnih." S pisanjem o vseh podrobnostih (katere pesmi je poslušala, da je izbirala kopalniško opremo...), ki jih je sicer izpovedal oče, je novinarka prav gotovo kršila to priporočilo.

V smernici 8.1 kodeks govori: "Omemba imen in objava slik storilcev in žrtev v poročilih o nesrečah, preiskovalnih in sodnih postopkih načeloma nista upravičeni. Vselej je treba presoditi med interesom javnosti in pravico posameznika. Posebno zaščito zaslužijo žrtve napadov in zločinov, kakor tudi svojci inkriminiranega storilca." Poleg tega je bilo dekle še mladoletno, v članku pa je objavljeno njeno celotno ime.

V 11. smernici kodeks novinarjev nadalje govori, da ima novinar pravico brez posledic zavrniti nalogo, ki je v nasprotju s tem kodeksom in osebnim prepričanjem. Tako bi lahko novinarka zavrnila to nalogo, če ji je to naročil nje urednik in tudi v primeru, če so poklicali starši sami. Saj gre tako za mladoletno osebo, kot tudi za tragedijo v družini.

Morda so želeli straši oprati svojo vest ali se tako laže soočiti s smrtjo svoje hčere, saj je policija za očeta, kot lastnika malokalibrske pištole, s katero si je dekle vzelo življenje, podala predlo sodniku za prekrške. V članku se tudi namiguje, domneva in išče vzrok za njen samomor. Govorice o slabih ocenah, o drogah, ki da krožijo po šolah... Na to je v članku odgovorila ravnateljica gimnazije, ki jo je obiskovala Sladjana. Zavrnila je možnost, da bi v kakšen vzorec sodila Sladjana in da na njihovi šoli poskrbijo za vse težava, s katerimi bi se lahko mladi soočili. "Njena smrt je še strašnejša, ker nihče ni vedel, kaj se ji plete po glavi," je dodala novinarja.

Novinar se pred pisanjem članka vedno sooči z dilemo, kako zgodbo napisati. Ali objaviti ime žrtve in vse podrobnosti o smrti, ali ne. Pravni vidik objavo imena in podrobnosti prav gotovo ne bi dovolil, vendar ker kodeks novinarjev ni obvezujoč za nečlane Društva novinarjev in v njem ni predvidenih kazni za nespoštovanje njenih določil se njegova določila pogosto kršijo. Tako je moralna presoja na ramenih novinarja in njegovega uredništva. "Vselej je treba razsoditi med interesom javnosti in pravico posameznika," pravi kodeks.

Moje mnenje je, da je, da bi v tem primeru prav gotovo pravica posameznika morala biti na prvem mestu, saj gre za intimne želje, dejavnosti in značilnosti umrle osebe. Morda je "nauk" članka ta, da se lahko tudi dobri, prijazni... učencem zgodi takšna tragedija, kot se je družini Barukčič. V ta namen so uporabljene vse podrobnosti in imena, da se ljudi dotakne in da je učinek večji. Vendar menim, da

to ne opravičuje načina, s katerim je bil član napisan, saj ne moremo vedeti, ali bomo s tem res komu koristili, poleg tega nikoli ne vemo, kdaj se bomo sami znašli v tem položaju. Zasebnost družine je treba pustiti pri miru. Prav gotovo obstajajo drugi načini, s katerimi lahko j vnosti osvestimo z problemom samomorilnosti.

Menim, da so tako starši, kot novinarka vdrli v intimno zasebnost mladoletne osebe. Vprašanje, ki se postavlja tukaj je, kdo bo zaščitil intimo osebe, ki je starši niso varovali. Najbrž bi potem novinarka morala biti tista, k bi zaščitila zasebnost žrtve. Saj najbrž na takšen način napisan članek ni v interesu javnosti.

Branka Bezjak, 4. letnik novinarstva

št. indeksa: 13759

Predmet: Komunikacijske pravice, nosilka predmeta dr. Sandra Bašič Hrvatini